

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра хореографії

СИЛАБУС

Вибіркового освітнього компонента

**«УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ КОСТЮМ ТА ЙОГО
СТИЛІЗАЦІЯ В СЦЕНІЧНОМУ ТАНЦЮВАЛЬНОМУ
МИСТЕЦТВІ»**

підготовки **Бакалавра**

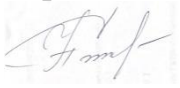
спеціальності **В6 Перформативні мистецтва**

освітньо-професійної програми **Хореографія**

Силабус вибіркового освітнього компонента «Український народний костюм та його стилізація в сценічному танцювальному мистецтві» підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки, спеціальності В6 Перформативні мистецтва, за освітньо-професійною програмою Хореографія.

Розробник: Козачук Олег Дмитрович, заслужений працівник культури України, доцент кафедри хореографії

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми:

Косаковська Л. П.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри хореографії

протокол № 6 від 23 січня 2026 р.

Завідувач кафедри: Цап'як М. Й.

I. Опис вибіркового освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки» Спеціальність В6 «Перформативні мистецтва» Освітня програма «Хореографія» Бакалавр	Вибіркова
		Рік навчання: 2
Кількість годин/кредитів 150/5		Семестр: 4 сем.
		Лекції: 10 год.
		Практичні: 20 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота: 110 год.
		Форма контролю: залік 4
	Консультації: 10 год.	
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

ППП: Козачук Олег Дмитрович

Посада: доцент кафедри хореографії

Контактна інформація: +380952200508;

e-mai: Kozachuk,Oleh@vnu.edu.ua

Дні занять (<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>)

III. Опис вибіркового освітнього компонента

1. Анотація до курсу

Вибірковий освітній компонент спрямований на вивчення українського народного костюма як важливої складової національної культури та засобу художньої виразності у сценічному танцювальному мистецтві. У процесі навчання студенти ознайомлюються з історією формування традиційного українського вбрання, його регіональними особливостями, символікою орнаментів, колористикою, конструктивними та декоративними елементами.

Особлива увага приділяється принципам стилізації народного костюма для сценічного використання, його адаптації до вимог хореографічного мистецтва, взаємодії з рухом, музикою та образною системою танцю. Дисципліна формує навички аналізу автентичних зразків одягу, творчого переосмислення традицій та створення сценічних костюмів з урахуванням жанру, стилю й художнього задуму хореографічної постановки.

Вивчення курсу сприяє розвитку естетичного смаку, національної свідомості та професійної компетентності майбутніх фахівців у галузі хореографічного мистецтва.

2. Постреквізити

Опанування матеріалу курсу дозволить значно підвищити ефективність засвоєння змісту таких дисциплін як: теорія та методика викладання народно-сценічного танцю, Волинський танцювальний фольклор, Історія хореографічного мистецтва, Історія народного костюма, Хореографічна практика.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою освітнього компонента це формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про український народний костюм як явище традиційної культури та важливий засіб художньої виразності у сценічному танцювальному мистецтві, а

також набуття знань і практичних навичок з його стилізації відповідно до вимог сучасної хореографічної практики.

Завдання освітнього компонента:

- ознайомити здобувачів освіти з історією розвитку українського народного костюма та його регіональними особливостями;
- розкрити символіку, семантику орнаментів, колористику та конструктивно-декоративні елементи традиційного вбрання;
- сформувати вміння аналізувати автентичні зразки українського народного костюма та визначати їх художні особливості;
- навчити принципів стилізації народного костюма для сценічного танцю з урахуванням специфіки руху, композиції та жанру;
- розвинути навички творчого переосмислення традиційних форм у створенні сценічного образу;
- сприяти формуванню естетичного смаку, національної ідентичності та професійної компетентності майбутніх фахівців у галузі хореографічного мистецтва.

4. Результати навчання (Компетентності)

В процесі вивчення вибіркового освітнього компонента здобувач вищої освіти формує і демонструє наступні **компетентності**:

Інтегральна компетентність:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в хореографії, мистецькій освіті, виконавській діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів хореографічного мистецтва і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

- усвідомлення ролі культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин;
Здатність аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку мистецтв, стильові особливості, види і жанри, основні принципи координації історико-стильових періодів світової художньої культури;
- здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної).

Предметні результати навчання

- розуміти моральні норми і принципи та вміти примножувати культурні, наукові цінності і досягнення суспільства в процесі діяльності;
- вільно спілкуватись державною мовою усно і письмово з професійних та ділових питань;
- аналізувати проблеми безпеки життєдіяльності людини у професійній сфері, мати навички їх попередження, вирішення та надання першої допомоги;
- розуміти роль культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин;
- знати і розуміти історію мистецтв на рівні, необхідному для застосування виразально-зображальних засобів відповідно до стилю, виду, жанру хореографічного проекту;
- знаходити оптимальні підходи до формування та розвитку творчої особистості.

IV. Структура освітнього компонента

Назви тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/ Бали
1.Український народний костюм як явище матеріальної та духовної культури. Історичні етапи формування українського народного костюму	27	2	4	20	1	15
2. Символіка кольору, орнаменту та вишивки в українському костюмі. Матеріали та техніки виготовлення традиційного одягу	27	2	4	20	2	15
3. Жіночий народний костюм: складові, регіональні особливості. Чоловічий народний костюм: типологія та функціональність.	27	2	3	20	2	20
4. Регіональні комплекси українського народного костюму (Полісся, Поділля, Гуцульщина, Буковина, Слобожанщина, Наддніпрянщина тощо). Народний костюм у традиційних обрядах і звичаях	27	2	3	20	2	20
5.Український народний танець і вимоги до сценічного костюму. Відмінності між автентичним костюмом і сценічною стилізацією. Кольорова драматургія костюму в сценічній постановці	20	1	3	15	1	15
6. Сценічний костюм у народно-сценічному танці. Аналіз сценічних костюмів провідних	21	1	3	15	2	15

українських танцювальних колективів. Авторські стилізації українського народного костюму						
Види підсумкових робіт: поточний, підсумковий						Бал
Модульна контрольна робота: немає						
ІНДЗ: немає						
Форма підсумкового контролю						залік
Всього годин / Балів	150	10	20	110	10	100

У процесі оцінювання навчальних досягнень ЗВО застосовуються такі *методи*:

- методи усного контролю (індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда);
- методи письмового контролю (виконання тестових завдань);
- методи самоконтролю (уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз).

Завдання для самостійного опрацювання:

Теоретичні основи

- опрацювати наукові та навчальні джерела з історії українського народного костюму;
- визначити роль народного костюму у формуванні національної ідентичності;
- розкрити значення символіки кольорів та орнаментів у традиційному одязі;
- скласти короткий глосарій основних термінів з дисципліни (автентика, стилізація, регіональний комплекс, сценічний костюм тощо).

Регіональні особливості українського народного костюму

- дослідити особливості народного костюму одного з етнографічних регіонів України;

- підготувати порівняльну характеристику жіночого і чоловічого костюмів обраного регіону;
- проаналізувати вплив природних, історичних та соціальних умов на формування регіонального вбрання.

Народний костюм і танець

- проаналізувати взаємозв'язок костюму з характером рухів українського народного танцю;
- визначити вимоги до сценічного костюму з урахуванням пластики, динаміки та безпеки виконавця;
- описати роль окремих елементів костюму (спідниця, пояс, головний убір, взуття) у танцювальній композиції.

Стилізація народного костюму

- ознайомитися з основними принципами стилізації народного костюму для сцени;
- визначити відмінності між автентичним народним костюмом і його сценічною інтерпретацією;
- проаналізувати приклади вдалих і невдалих стилізацій українського народного костюму в сценічній практиці.

Практично-аналітичні завдання

- підготувати ескіз стилізованого сценічного костюму до українського народного танцю (за вибором);
- обґрунтувати вибір кольорової гами, матеріалів та декоративних елементів ескізу;
- зробити письмовий аналіз сценічного костюму одного з професійних танцювальних колективів України.

6. Творчі та дослідницькі завдання

- підготувати презентацію на тему «Український народний костюм у сучасному сценічному танці»;
- дослідити використання традиційних мотивів українського костюму в сучасних хореографічних постановках;
- написати реферат або есе на тему ролі стилізованого костюму у створенні сценічного образу;
- проаналізувати перспективи розвитку стилізації українського народного костюму в сучасному мистецькому просторі.

V. Політика оцінювання

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з освітньої компоненти «Український народний костюм та його стилізація в сценічному танцювальному мистецтві» здійснюється згідно з кредитно-трансферною системою організації навчального процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою.

Види контролю: поточний, підсумковий.

Форма контролю: залік.

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач освіти за *поточну навчальну діяльність* із навчальної дисципліни, становить 100 балів. Для стимулювання здобувачів вищої освіти та поєднання навчання із дослідницькою / пошуковою / практичною діяльністю під час освітнього процесу в розрахунок рейтингових балів за видами поточного контролю виділяються альтернативні чи додаткові бали за здобуті професійні знання та навички під час інформального навчання:

- демонстрація власних, здобутих поза програмою досягнень – 2 бали;
- використання результатів власної творчої діяльності під час практичних завдань – 3 бали;

- використання результатів своїх наукових досліджень та інноваційних технологій, формі методів в освітньому процесі – 5 балів;
- участь у концертах, конкурсах, майстер-класах, семінарах практикумах - 3 бали;
- участь у роботі наукової конференції – 5 балів; наукова публікація: тези – 10 балів, стаття – 20 балів.
- участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді – 20 балів (за отримане призове місце – 30 балів).

Політика щодо академічної доброчесності

Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідницькій діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки».

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. ЗВО інформуються про засоби контролю за дотриманням правил академічної доброчесності, які застосовуватимуться під час оцінювання, і щодо наслідків їх порушення. У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація, обман), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. Списування під час виконання тестових завдань, під час контрольних робіт, складання заліку заборонені (в тому числі, із використанням мобільних пристроїв). для письмової доповіді допускається не більше 20% текстових запозичень. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час online тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активований акаунт університетської пошти на Офіс365. Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс365 та

відвідування сторінки кафедри, перегляд новин на Телеграм-каналі. Усі письмові запитання до викладача стосовно навчальної дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або особисту електронну пошту викладача. У період сесії бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з адміністрацією, методистом та викладачем з приводу проведення занять та консультацій.

Відвідування занять

Відвідування занять у відповідності до розкладу є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. У випадку пропуску занять студентом з поважних причин, викладач призначає заняття за допомогою дистанційної платформи. Практичні заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультації. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

Політика щодо дедлайнів та перескладання та оскарження оцінювання

Завдання, виконані з порушення призначених викладачем термінів, оцінюється на нижчу оцінку. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

Політика щодо безпеки життєдіяльності та охорони праці

З учасниками освітнього процесу проводиться просвітницька робота з питань охорони праці, пожежної, техногенної і радіаційної безпеки, санітарної гігієни, цивільного захисту та дій у надзвичайних ситуаціях. Здобувачі інформуються про місця розташування захисних споруд цивільного захисту, призначений для їх укриття на випадок виникнення надзвичайних ситуацій, порядок поведінки в них, а також шляхи захисту себе та свого оточення при різноманітних надзвичайних ситуаціях природного, техногенного, соціально-політичного та воєнного характеру. Викладання дисципліни відбувається з дотриманням правил санітарно-епідеміологічного благополуччя, охорони здоров'я, електробезпеки та пожежної безпеки.

VI. Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є залік.

Підсумковий контроль здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Оцінювання знань здобувачів здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом. Семестровий залік викладач виставляє за умови виконання здобувачем освіти завдань, передбачених силабусом. Мінімальна позитивна кількість балів – 60. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100 балів.

Повторне складання екзаменів, заліків допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету. *Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів ВНУ імені Лесі Українки – <https://surl.li/fwafxv>*.

Питання до заліку

1. Український народний костюм як складова матеріальної та духовної культури народу.
2. Функції народного костюма: побутова, обрядова, соціальна, естетична.
3. Взаємозв'язок українського народного костюма з історією, кліматом і способом життя.
4. Символіка кольорів та орнаментів в українському народному одязі.
5. Основні елементи чоловічого українського народного костюма.
6. Основні елементи жіночого українського народного костюма.
7. Головні убори в українському народному костюмі та їх значення.
8. Взуття та прикраси як складові народного костюма.
9. Традиційні матеріали та техніки виготовлення народного одягу.
10. Регіональні відмінності українського народного костюма (Полісся, Поділля, Наддніпрянщина, Карпати, Південь України).
11. Особливості гуцульського народного костюма.
12. Характерні риси бойківського та лемківського костюмів.
13. Регіональні особливості орнаментациї та колористики.
14. Значення українського народного костюма в сценічному танці.
15. Вплив костюма на образ, пластику та характер танцю.
16. Взаємодія костюма з хореографією, музикою та сценічним простором.
17. Вимоги до сценічного костюма в народно-сценічному танці.
18. Поняття стилізації народного костюма в сценічному мистецтві.
19. Принципи стилізації українського народного костюма для сцени.
20. Відмінності між автентичним і стилізованим костюмом.
21. Збереження національної ідентичності під час стилізації костюма.
22. Сучасні тенденції стилізації українського народного костюма в хореографії.
23. Вибір костюма залежно від жанру та характеру танцю.
24. Помилки при стилізації народного костюма для сцени.

25. Роль художника по костюмах у створенні сценічного образу.

26. Приклади використання українського народного костюма в відомих танцювальних постановках.

VII. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання де форма контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Андрушко Л. В. Український національний костюм та інформація: філософський і культурологічний вимір: моногр. Київ: ТОВ «Юрка Любченка», 2016. 212 с.
2. Безпалько В. Селянський і міщанський жіночий одяг на Волині ост. чверті XVI ст.: із практики повсякденного вжитку. Нові дослідження пам'яток козацької доби в Україні. 2013. С. 103–109.
3. Безпалько В. Матеріали виготовлення верхнього одягу українських селян другої половини XVI ст. (за актовими джерелами Волині). *Ukraina Lithuanica*. 2017. № 4. С. 232–247.
4. Войченко Л. П. Історія костюма в тезах та ілюстраціях : навч. посіб. / Л. П. Войченко. Ужгород : Ужгородське вище комерційне училище Київського національного торговельно-економічного університету, 2011. – 120 с.
5. Долеско С. В. Мистецтвознавчий трансфер українського народного вбрання у державних протокольних заходах. *Вісник Національної академії культури і мистецтв*. 2021. № 1. С. 84–89.

6. Камінська Н.М., Ніколенко С.І. Костюм в Україні від епохи Київської Русі до XXI століття. Харків: Золоті сторінки, 2004. 207 с., 16 арк. іл
7. Корницька Л. А. Художнє проектування одягу. (Історія костюма): навч. посіб. Львів : Новий Світ, 2011. – 434 с.
8. Косміна О.Ю. ТРАДИЦІЙНА КУЛЬТУРА. ОДЯГ [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України: Україна-Українці. Кн. 1 / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ: В-во «Наукова думка», 2018. - 608 с.
9. Стамеров К.К. Нариси з історії костюмів. Ч.1-2. К., 2007.
10. Шевнюк О. Л. Історія костюма : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 375 с.
11. Шевельова Т.В. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Історія костюма та вишивки» / За ред. Є. В. Перегуди. Укладач: Т. В. Шевельова. Київ, 2013.

Інтернет ресурси

<http://store.yahoo.com/doverpublications/048623150x.htm> – книги з історії костюму;

<http://www.siue.edu/COSTUMES/history.html> – книга по історії костюму Брауна Шнайдера, 1861 – 1881 pp.;

<http://www.geocities.com/rosecottagemerc/> – Ренесанс – XX ст., елементи реконструкції в матеріалі;

<http://www.costumes.org/pages/costhistpage.htm> – історія костюму, крій;

<http://www.mauritia.de/de/brautraare/braut.html> – костюм від середньовіччя до XX ст.;

<http://www.marquise.de/en/ethno/index.shtml> – етнографічний костюм;

<http://www.bardseyeview.com/> – реконструкція взуття і головних уборів